

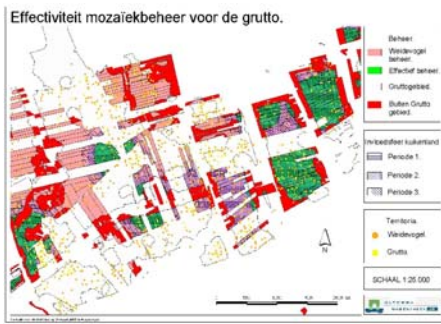

Weidevogelcentrum
Nij Bosma Zathe

Nieuwsbrief

Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe

Dit is de tweede nieuwsbrief van het Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe. Met deze nieuwsbrief willen we u op de hoogte brengen van de activiteiten van het Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u betrokken bent bij een Agrarische natuurvereniging, een Vereniging Voor Bedrijfsvoorlichting, beroepshalve of vrijwillig bij weidevogelbeheer. Wij vinden het plezierig als u de nieuwsbrief binnen uw vereniging brede aandacht geeft. Heeft u meer nieuwsbrieven nodig, neemt u dan even contact op met ons. Contact gegevens kunt u vinden in het Colofon. Het weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe is onderdeel van het project Skries 4 You, onderdeel van het Interregproject www.FarmersForNature.org. In het project participeren verder: Alterra, Altenburg & Wymenga Ecologisch bureau, Vogelmeetnet Friesland en de Provincie Fryslân en wordt ondersteund door BoerenNatuur en de BFVV.

Alterra ontwikkelt model bepalen effectiviteit weidevogelbeheer

Onderzoeksinstituut Alterra in Wageningen werkt op dit moment aan een op GIS (Geografisch Informatie Systeem) gebaseerd computermodel waarmee de effectiviteit van weidevogelbeheer (grutto's) kan worden geëvalueerd en gepland. Voor het gebied van Midden-Delfland (ZH) is een prototype ontwikkeld dat dit jaar voor Friesland verder zal worden ontwikkeld.

Het model gaat uit van de geschiktheid van gebieden voor grutto's aan de hand van vuistregels over landschappelijke kenmerken, bodemtype, ontwatering en versturende invloeden van wegen, gebouwen e.d. Hieruit volgt een kaart waarop de voor grutto's geschikte gebieden staan aangegeven (zie figuur, omliggende gebied). Door vervolgens de beheerkaart van de afgesloten weidevogelbeheerspakketten uit Programma Beheer en eventuele

provinciale en vrijwillige pakketten hierover heen te leggen, wordt duidelijk waar weidevogelbeheer effectief is en hoe het beheer verbeterd kan worden, groene (effectief beheer) en rode (niet effectief beheer) gebieden.

Het model is gebaseerd op de vuistregels van mozaïekbeheer en kan aan nieuwe inzichten worden aangepast. Het uiteindelijke doel is om het model via internet beschikbaar te stellen aan agrarisch natuurverenigingen zodat agrariërs zelf de gelegenheid krijgen om het beheer te plannen en te verbeteren passend in de eigen agrarische bedrijfsvoering. Voor meer informatie: Dick Melman (dick.melman@wur.nl, 0317-477858)

Molen bij Nij Bosma Zathe maalt water op voor vogels tot 15 cm onder maaiveld. Dit trekt extra weidevogels aan.

Veldonderzoek weidevogels

Het ecologisch onderzoeksburo Altenburg & Wymenga doet onderzoek naar de effecten van bemesting op de voedselvoorziening van de grutto. De verwachting is dat vaste mest beter voor weidevogels is dan geïnjecteerde drijfmest. Dat klinkt inderdaad aannemelijk, maar het is nog nooit met feiten aangetoond. In dit kader is in 2002 een proef gestart op Nij Bosma Zathe en in de Brekkenpolder bij Lemmer.

De bodemfauna is de belangrijkste voedselbron voor de grutto's. Van een aantal proefakkers worden bodemonsters gestoken. Deze worden geanalyseerd op aantallen regenwormen en emelten. Vanuit een schuilhut (zie foto hierboven) wordt met een telescoop bekeken hoe het foerageergedrag en de opname-efficiëntie van volwassen grutto's is bij de verschillende vormen van bemesting. Inlichtingen: Daan Bos (0511-474764)

Voedselbehoefte van weidevogels

Volwassen vogels

Volwassen weidevogels (kievit, grutto, scholekster, wulp en watersnip) foerageren voornamelijk op regenwormen en ander bodemleven. De tureluur en de kempiaan jagen voor het merendeel op bovengrondse insecten.

Weidevogelkuikens

De kuikens van de verschillende weidevogels hebben een verschillende jachtmethode. De kuikens van de scholekster en watersnip worden de eerste tijd door hun ouders gevoed met wormen. Scholeksterkuikens krijgen daarnaast ook veel emelten gevoerd. De kuikens van de andere soorten gaan zelf op jacht naar bovengrondse insecten, slakken, kevers en spinnen; dit is hun hoofdvoedsel. Daarnaast eten ze ook kleine hoeveelheden plantaardig materiaal.

In onderstaande tabel zijn de verschillende jachtmethoden, voorkeur aan vegetatie en prooien weergegeven.

De voorkeur in voedsel geeft aan waar de kuikens zich bevinden. Gruttokuikens bevinden zich in lang gras vlak voor maaien, kievitkuikens geven de voorkeur aan pas gemaaide of beweidde grasland.

Naast bemestingsmethoden in het voorjaar heeft de aanwezigheid van koeienvlaaien invloed op de voedselsituatie van weidevogelkuikens. Koeienvlaaien vormen een belangrijke bron van voedsel voor weidevogelkuikens omdat hierin (kievit) en hierop (grutto) veel insecten voorkomen. Residuen van antibiotica in de mest kan daarom grote invloed hebben op de voedselvoorziening van weidevogelkuikens.

Soort	Jachtmethode	Vegetatie	Prooi
Grutto	Snelle bewegingen	Snelle prooien in bovenste helft van vegetatie	Vliegen (Gele harige strontvlieg), muggen
Kievit	Langzame bewegingen	Dicht bij de grond	Loop- en snuitkevers, larven van wapenvliegen en kleine mestkeversoorten uit koeienvlaaien
Scholekster	Gevoed door ouders		Wormen, emelten
Tureluur	Zowel snelle als langzame prooien	Slootkanten, lang en kort gras	Voedsel uit slootkanten, vliegen, muggen, kevers (tussen grutto en kievit in)

Veldbijeenkomst Nij Bosma Zathe

Op 30 mei vond de eerste veldbijeenkomst van het weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe plaats. Ongeveer 35 mensen namen deel aan een rondleiding over het bedrijf met aandacht voor weidevogelbeheer en weidevogelonderzoek op het praktijkcentrum. Dhr. J.H. Elzinga van ANV Stad en Ommeland hield een inleiding over weidevogelbeheer binnen deze vereniging.

Plastic zakken plaatsen voor verjagen weidevogels

Op het Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe worden in de vogelrijke percelen die gemaaid moeten worden, een dag voor het maaien plastic zakken geplaatst. De oudervogels zoeken hun heil op nabijgelegen percelen zonder zakken en roepen hun jongen. Op deze manier worden de jonge weidevogels gespaard voor een wisse dood.

Colofon

De Nieuwsbrief Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe is een uitgave van Praktijkonderzoek van de Animal Sciences Group in het kader van het project 'Skries4 U'. 'Skries4 U' wordt uitgevoerd door verschillende partijen onder leiding van de Provincie Fryslân. Financiering voor het Weidevogelcentrum Nij Bosma Zathe is afkomstig uit DWK-programma Multifunctionele Bedrijfsystemen van het Ministerie van LNV en het Europese Interreg IIIb-programma Farmers 4 Nature.

Copyright: Overname uitsluitend na toestemming van de redactie. Foto's: Animal Sciences Group en BFWW

Redactie: Marleen Braker/Durk Durksz. Vormgeving: Hetty Wolbers

Nij Bosma Zathe is een modern melkveebedrijf met ruim 100 hectare land en 150 melkkoeien. Het bedrijf heeft een melkrobot, eigen waterzuiveringsinstallatie, individuele voerverstrekking en we maken elektriciteit uit mest! Ook over deze onderwerpen informeren wij u graag. We kunnen groepen tot 80 personen ontvangen op ons bedrijf.

Praktijkcentrum Nij Bosma Zathe
Boksumerdyk11
9084 AA Goutum

Tel: 058-2167592
Fax: 058-2167681

e-mail: marleen.braker@wur.nl
Internet: www.nijbosmazathe.nl